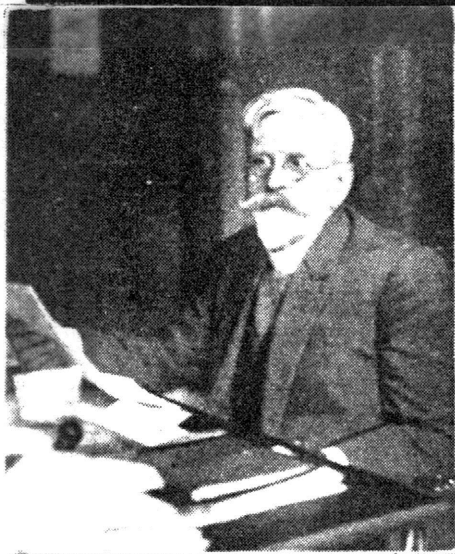

'n Plaatsje mei 'n Praatsje

door
Hans de Jongh

8. "Mr. G.T.J. de Jongh, de energieke verdienstelijke voorzitter van het Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen", luidt het onderschrift bij deze, ter gelegenheid van het eeuwfeest der vereniging in 1923 gemaakte foto.

1942 een prooi der vlammen werd. De woning stond naast de groentezaak van Bouke de Vries. Gerrit's moeder, Nijza de Jongh-Vinckers, vertrok na het overlijden van haar man Joachim Gerrit op 10 juli 1886, naderhand met haar dochters: de in 1863 geboren Jeanette Frisena en Jinke Catherina van 1867, naderhand naar Groningen.

Het pand met 3 woonkamers, kantoor, keuken, ruime ontvangkamer, 3 looger- en slaapkamers en zolder, werd gekocht door vervener Uilke Hendriks van Dam voor f 3.600,-; hij verhuurde (verkochte) het weer. Na zijn rechtenstudie in Groningen vestigde Gerrit Tammo Jan zich als advocaat in Leeuwarden.*)

Korte tijd later volgde zijn benoeming tot substituut-griffier in Winschoten. Daar al liet hij merken in de eerste plaats sociaal ingesteld te zijn. Dat bezorgde hem de kwalificatie van 'rode rechter'. Dat was in die tijd bepaald geen aanbeveling bij het solliciteren, want pas in 1889 ontving hij zijn benoeming tot kinderrechter in Rotterdam.

TIJD VOORUIT

De Jongh was in sociaal opzicht zijn tijd ver vooruit. Hij verdiepte zich er in hoe misdaden te voorkomen zijn en hoe iemand die 'gestruikeld' was, weer overeind geholpen kon worden.

Daartoe bezocht hij ook de mensen, die hijzelf gevonnist had, in de gevangenis. Het was voor hem onverdragelijk dat iemand zonder enig inzicht in de redelijkheid van zijn bestraffing, met wrok en verbittering zijn tijd uitzat. In zijn contact met de gevangenen, probeerde hij bij deze een gevoel van spijt op te wekken.

Mr. G.T.J. de Jongh heeft een groot aandeel gehad in de ontplooiing van de reklassering van volwassenen, onder meer als algemeen voorzitter van het Genootschap tot Zedelijke Verbetering van de Gevangenen. Het was hem er vooral om te doen mensen: kinderen zowel als volwassenen, buiten de gevangenis te houden.

REVOLUTIONAIR

Op de jaarvergadering van de Nederlandse Juristenvereniging in 1903, verdedigde hij de stelling, dat voor jeugdigen die met de rechter in aanraking waren gekomen, niet kon worden volstaan met opsluiting en het geven van geestdodend werk. Hij bepleitte toen al de instelling van inrichtingen, waar aan deze jeugdigen handvaardigheid zou worden bijgebracht. Dit was een voor die tijd revolutionaire gedachte, die bij de meeste juristen geen gunstig onthaal vond. De Jongh gaf zijn denkbeeld echter niet prijs en kwam er veel later opnieuw voor in actie.

In 1920 werd te Zorgvliet de kolonie 'Landarbeid' gesticht, wat al iets leek op wat mr.

5. Het herenhuis aan de Langewal in Gorredijk waar Gerrit Tammo Jan op 25 maart 1861 geboren werd (geheel links). Rechtsachter oliemolen De Vlieger aan de Brouwerswal. (Via mev. J. van Wermerskerken-Faber, Den Haag).

De Jongh voorstond. Voorwaardelijk veroordeelde jonge mannen werden in landontginning bij boeren te werk gesteld. Dit was geen straf maar 'heropvoeding'. Veel medewerking boor Justitie overigens niet en toen er in 1933 brand in de barakken uitbrak en bovendien de algemene subsidie voor verpleeginrichtingen werd ingetrokken, moest 'Landarbeid' worden gesloten. In 1922 wordt De Jongh 61.

Mr. G. T. J. de Jongh.

GORREDIJK, 29 juni. Vele oude Gorredijksters zullen bij het lezen van de ontslagname van mr. G. T. J. de Jongh, als Kinderrechter te Amsterdam, niet hebben gemerkt, dat dit was de heer Gerrit Tamme Jan de Jongh, zoon van den heer Jozua de Jongh, vroeger notaris alhier en gewoond hebbende in het linker gedeelte van het huis van den heer Hendrik de Vries Gzn. aan de Langewal, waar de heer Gerrit de Jongh geboren werd.

11. Blijkens dit berichtje in 'De Woudklank' van 29 juni 1933 was Mr. De Jongh in zijn geboorteplaats toen nog niet geheel vergeten.

ONVERMOEIBAAR

In plaats van het kalmer aan te gaan doen, trekt hij juist meer werk naar zich toe, nu als de eerste kinderrechter in Amsterdam. Deze nieuwe taak biedt hem volop gelegenheid preventief te gaan werken. Hij speelt bijvoorbeeld ook een belangrijke rol bij het tot standkomen van tehuizen voor werkende jeugd. Dertien jaar achtereen heeft hij met enthousiasme gestalte